Příloha k protokolu o SZZ č.....

Vysoká škola: PF JU Čes.Budějovice

Katedra: anglistiky

Datum odevzdání posudku diplomové práce: 7.2.2006

Diplomant: Zlatana Midžič

Aprobace: AJ-ŠJ/ZŠ

Recenzent*)
Vedoucí*) diplomové práce

PhDr.Kamila Vránková,Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Otázka dobra a zla v díle Johna Steinbecka

(téma)

Předkládaná diplomová práce je výsledkem diplomantčina úsilí skloubit svůj osobní zájem o dílo známého amerického spisovatele se specifickými nároky literární analýzy a zvláště s nezbytností vypořádat se s omezeními způsobenými psaním v českém jazyce (mateřským jazykem diplomantky je srbština, studijními jazyky angličtina a španělština). Odvaha, s kterou si diplomantka český jazyk pro svou analýzu zvolila, patří – stejně jako zmíněné osobní zaujetí - jistě k přednostem jejího přístupu, zároveň však vzbuzuje otázku, zda by celková úroveň práce nebyla od počátku lepší, pokud by autorka dala přednost angličtině. Řada výrazů a konkrétních slovních spojení zde působí velmi rušivě (např. „milostní“ místo „milostný“, obecná čeština (např. s. 21) či chybná syntax na stránkách 18, 19, 22, 23, 28, 48 ...). Je však třeba také říci, že rozdíl mezi první a poslední verzí je v tomto směru značný a že jednotlivé kapitoly odrážejí snahu reagovat na konkrétní připomínky (např. poskytnutí většího prostoru práci s konkrétními texty).

K vytčenému cíli („analýza základního dramatického konfliktu dobra a zla“) se diplomantka snaží přiblížit prostřednictvím interpretace tří Steinbeckových děl (*O myších a lidech*, *Hrozny hněvu*, *Na východ od ráje*), z nichž každé rozvíjí konkrétní variace konfliktu i jeho specifické kontexty. Je však škoda, že v úvodu zcela chybí odůvodnění této volby, která je sama o sobě vhodná i zajímavá: krátký odkaz ke „vztahům ve společnosti a v rodině“ (3) nestačí, zvláště proto, že místo nabízejícího se rozvedení diplomantka v následujících větách odstavce přechází bez návaznosti k jiné problematice (biblické motivy).

Pokud jde o celkové pojetí tématu, diplomantka se snaží svou analýzu včlenit do kontextu židovsko-křesťanského chápání dobra a zla jako klíčového etického problému, odkazy k těmto vlivům jsou však velmi sporné. Co má například vyjádřit následující věta: „Důležitým inspiračním zdrojem k vyjádření představy o lidech, o dobru a zlu, ale i *k správné interpretaci filozofických východisek* je pro Steinbecka Písmo svaté“ (3) ? Bez ohledu na zmatenost citované věty, takové spojení navíc zpochybňuje veškerou autentičnost literární tvorby i analýzy, která souvisí právě s možností svobodného výběru teoretických východisek; Steinbeck navíc vždy zdůrazňuje pluralitní pohled a nejednoznačnost, což diplomantka sama později dokládá. V této souvislosti by práci prospělo, kdyby se diplomantka ve zvoleném teoretickém kontextu lépe orientovala; její užívání terminologie totiž svědčí o velmi povrchní

znalosti (např. z kontextu vytržený výraz „svátost hmatatelného života“, 12, kde jde spíše o automatické přepsání cizojazyčného textu než o vlastní interpretaci – ta by musela být uvedena alespoň náznakem

vysvětlení diplomantčina chápání slova svátost). U klíčové citace „the Holy Sperit – the human sperit“ (11) diplomantka neupozorňuje na přítomnost nářečí ani na zajímavý (a pro téma diplomové práce velmi inspirativní) význam náboženského kontextu, který se zde přímo nabízí jako východisko pro interpretaci Steinbeckova „humanismu“ (10). Na straně 8 se dále objevuje velmi zavádějící spojení „protestantům let šedesátých“, které ve významovém kontextu českého jazyka může mylně evokovat právě náboženské asociace.

Otázkou bohužel zůstává, nakolik se diplomantka orientuje v etické problematice samotného Steinbeckova díla. Již v úvodu v podstatě uzavírá prostor pro následnou analýzu, když říká doslova, že „nejvýraznějšími představiteli zla jsou Cathy a Charles“ **(!)** a že „dobro ztělesňují Adam a Aron ...“. Takové zjednodušení hned v počátku práce směřuje proti smyslu celého zamýšleného rozboru. Přesto, že později diplomantka tuto značně ukvapenou interpretaci částečně koriguje a poukazuje na komplikovanost a nejednoznačnost Steinbeckových hrdinů, pokusy o charakteristiku těchto postav přesvědčivě nepůsobí: Např. myšlenka, že „Lennie si ve své prostoduchosti ani neuvědomuje rozdíl mezi dobrem a zlem“, je v naprostém kontrastu k následujícímu tvrzení, že Lenniho chování je „vedeno ušlechtilými pohnutkami“, které navíc nemá ve Steinbeckově textu žádnou oporu. Srovnání s Calebem, který se *vědomě* snaží vykonat něco *dobrého*, navíc v tomto ohledu není vůbec možné.

Hlavním problémem práce je asi diplomantčina snaha odpovídat na zásadní (a velmi komplikované) otázky (např. kdo je „skutečným původcem zla“, 22), aniž by si všímala často nenápadných, ale podstatných detailů (např. křehkost hranice mezi srdečností a chladem v nejbližších mezilidských vztazích, konkrétně ve vztahu Adama a Charlese), či se zamyslela nad tragickými následky lhostejnosti jako vlastnosti, kterou autor (nejen v románu *Na východ od ráje*) s otázkou „zla“ přímo spojuje. V této souvislosti by mohl práci obohatit alespoň stručný odkaz k Burnsově básni „To a Mouse“, k níž Steinbeck výslovně odkazuje jak v titulu své prózy *Of Mice and Men*, tak i v celém zobrazeném konfliktu.

Hlubší zamyšlení nepřináší ani závěr, který namísto shrnutí spíše jen opakuje to, co již bylo řečeno. Náznaky zobecnění jsou buď zjednodušující („Dílo *O Myších a lidech* nabízí jedinou **(!)** odpověď, a to, že všechno zlo je způsobeno osamělostí, touhou po společnosti **(?)**, závistí nebo snahou zakrýt své vlastní slabosti...“ – kam se vytratil v předcházejících kapitolách zdůrazňovaný kulturně historický kontext?) nebo nejasné: Jak konkrétně diplomantka chápe otázku dědičného hříchu a jak tato otázka souvisí s příběhem Caleba (či lépe s příběhy Steinbeckových hrdinů – vzhledem k tomu, že tímto odkazem diplomantka celou práci uzavírá)?

Jak vyplývá z uvedených připomínek, jedná se o značně problematickou práci, a to jak po jazykové, tak i obsahové stránce. Přesto lze říci, že se autorce podařilo alespoň částečně se vyrovnat s nároky diplomové práce jako takové: kladně je třeba hodnotit přehledné rozčlenění kapitol, využití sekundární literatury, a zvláště úsilí o komparaci. S oceněním veškeré péče, kterou diplomantka své práci věnovala, tedy navrhuji celkové hodnocení d o b ř e .

-dobře-

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

.....

_____
podpis vedoucí diplomové práce

7.2.
V Českých Budějovicích dne ..... 2006.....

Stupeň kvalifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl